

WILLA LUBICZ
 HOTEL
 * * *

„Morze” maj 1980r.

ZALESKI Władysław
(1889-1966)
Kapitan żeglugi wielkiej
Kapitan Portu w Gdyni,
Gdańsku i Szczecinie
starszy inspektor
w Ministerstwie Żeglugi

PIERWSZE POKOLENIE (28)

Urodzony 22 października 1889 r. w Saratowie nad Wołgą, gdzie jego ojciec pracował jako lekarz w szpitalu miejskim. Był synem Piotra — zesłańca politycznego i Małgorzaty z domu Pazowskiej. Początkowo uczęszczał do Szkoły Realnej, a po śmierci rodziców (ojciec zmarł w roku 1904, matka — w 1908 r.) podjął starania o przeniesienie do Szkoły Marynarki Handlowej w Chersoniu. Jako wolontariusz, przed podjęciem nauki w szkole morskiej, zaokrętował się w 1907 r. na parowiec „Sw. Mikołaj”, należący do towarzystwa ROPIT. Po odbyciu kilkumiesięcznej praktyki, wstąpił na wydział nawigacyjny szkoły chersońskiej, którą ukończył w 1911 r. z dyplomem porucznika żeglugi wielkiej. Następnie, odслужиwał jednoroczną obowiązkową służbę wojskową w korpusie inżynierjno-technicznym. Pod koniec 1912 r. rozpoczął pracę we Flocie Ochotniczej, utworzonej ze składek społeczeństwa rosyjskiego (statki tej floty miały za zadanie utrzymywanie sprawnego połączenia z portami rosyjskiego Dalekiego Wschodu, a w razie działań wojennych pełniły rolę krążowników pomocniczych i transportowców wojskowych). Pierwszym statkiem, na jaki W. Zaleski zamustrował w charakterze czwartego oficera, był „Saratow”, kursujący pomiędzy portami Morza Czarnego i Śródziemnego. „Perm”, „Kursk”, „Petersburg”, „Chersoń” — to nazwy kolejnych statków tej kompanii żeglugowej, na jakich pływał przez najbliższe lata. Zmobilizowany wraz ze statkiem „Smoleńsk” w lipcu 1914 r. do służby pomocniczej w rosyjskiej marynarce wojennej, brał udział w walkach na akwenie czarnomorskim.

Do Polski powrócił poprzez Konstantynopol na początku 1922 r. W Warszawie zgłosił się do Departamentu Marynarki Handlowej Ministerstwa Przemysłu i Handlu, który skierował go do pracy w administracji morskiej. Dyrektor Urzędu Marynarki Handlowej w Wejherowie powierzył mu obowiązki inspektora taboru pływającego. W niecały rok później, na początku czerwca 1923 r. został mianowany kapitanem portu powstającego przy wsi Gdynia, na miejsce kpt. Plaskiego.

Kapitanat portu w Gdyni, jako jednostka administracji portowej, utworzony został 24 lipca 1923 r. Od 13 sierpnia tego roku do portu zaczęły przychodzić nieregularnie pierwsze statki bandery francuskiej („Kentucky”, „Pologne”) i Zaleski załatwiał wszystkie związane z tym sprawy. W tych trudnych, pionierskich czasach sam pilotował zawijające statki, był urzędnikiem portowym i jednocześnie reprezentantem miejscowych władz morskich. W małym drewnianym baraczkach kapitanatu mieściła się cała władza morska i portowa. W 1924 r. Ministerstwo Przemysłu i Handlu nadało W. Zaleskiemu dyplom kapitana żeglugi wielkiej.

Stopniowo, w miarę rozbudowy portu, zmieniało się jego wyposażenie techniczne, przybywali nowi ludzie, których należało szkolić w obsłudze skomplikowanego i nowoczesnego organizmu portowego. Kpt. ż. w. W. Zaleski brał czynny udział w tych wszystkich działaniach — wchodził w skład komisji dokonujących zakupów i odbioru holowników, pilotówek oraz innych statków. Jednocześnie na co dzień pilnował, aby eksploatacja „młodego” portu przebiegała właściwie. Nadal pilotował duże statki, mniejsze pozostawiając młodszym, kierował akcjami ratowniczymi („Lwowa”, „Pologne”). Pogodzenie bieżącej eksploatacji z rozbudową portu nie zawsze było rzeczą łatwą, szczególnie w niesprzyjających warunkach meteorologicznych zimy 1928/1929 r. Bohaterska walka personelu kapitanatu ze skutkami pamiętnej zimy spotkała się z uznaniem. 22 września 1930 r. inż. Teodozy Nosowicz udekorował kapitanów W. Zaleskiego i J. Antoniewicza — Srebrnymi Krzyżami Zasługi, a bosmanów J. Leszczyńskiego, J. Hojkę oraz elektromontera Mozę — Brązowymi Krzyżami Zasługi.

Z początkiem 1933 r. Zaleski podjął pracę w charakterze zastępcy kierownika Morskiej Agencji Technicznej (Gdynia). Na tym stanowisku pozostawał do chwili wybuchu drugiej wojny światowej. Latem 1945 r. powrócił do wyzwolonej Gdyni i rozpoczął pracę w Państwowej Centrali Handlowej, którą kierował do roku 1947, po czym ponownie wrócił do administracji morskiej, tym razem do zniszczonego działaniem wojennym portu gdańskiego. Jak przed laty organizował od podstaw kapitanat wraz z jego służbami, m. in. pilotaż. 1 maja 1951 r. został przeniesiony na równorzędne stanowisko do Szczecina. Po roku objął etat kapitana statku w Polskich Liniach Oceanicznych. Armator gdański delegował go do Stoczni Gdańskiej, gdzie dowodził statkami wychodzącymi na próby morskie. W 1952 r. opuścił wybrzeże i zamieszkał w Warszawie. Tam przez cztery lata pracował na stanowisku inspektora nadzoru w Rejonie Dróg Wodnych, skąd przeszedł w charakterze starszego inspektora do Ministerstwa Żeglugi. W czerwcu 1960 r., przeszedł na zasłużony odpoczynek. Zmarł w Warszawie 28 sierpnia 1966 r.

Zwracamy się do Czytelników o pomoc w odszukaniu rodzin następujących ludzi „pierwszego pokolenia”: budowniczego portu gdańskiego Maksymiliana Arciszewskiego, pilota Wiktora Berga, inżynierów Aleksandra Clechanowskiego i Czesława Małyszewicza, bosmana „Daru Pomorza” — Jana Kalety, Hugona Pistla, kpt. ż. w. Franciszka Wachowskiego.